KALKUTTAI SZENT TERÉZ ÉLETE

A FOGLALKOZÁS BEMUTATÁSA

Ez az óraterv Kalkuttai Szent Teréz anya életének és döntéseinek elemzésével vezeti rá a diákokat a hivatás fogalmának mélyebb megértésére. A fő cél, hogy a hivatást ne csupán mint szakmát vagy távoli életválasztást lássák, hanem mint Istentől kapott, életre szóló elhívást a kitartó, cselekvő szeretetre.

A foglalkozás kiemelt szempontja Teréz anya üzenete: a pénz szegénysége mellett a „szeretetlenség szegénységére" való figyelemfelhívás. Az óra megmutatja, hogy a világot nem a nagy szavak, hanem a mindennapi, apró, szeretetteljes tettek változtatják meg, és a hivatás megingathatatlan ereje a legnehezebb pillanatokban is a küldetésre fókuszál.

Az óra során fejlesztendő legfőbb kompetencia az empatikus, cselekvő szeretet és a kitartás attitűdje. A tanóra a lelki terhek megosztásának élményére épít, majd kooperatív módszerekkel dolgozza fel Teréz anya életének kulcsmomentumait. Az értelmezés fázisa a hivatás nehézségeire és áldozataira fókuszál, lehetőséget adva a diákoknak, hogy Teréz anya üzenetét modern, kreatív formában fogalmazzák meg, és rálássanak a küldetésükre a saját családi környezetükben. Az alkalmat végül reflexióval és imával zárjuk, összekapcsolva az óra tartalmát a diákok mindennapi elhatározásaival.

A digitális feladat idő- és technikaigényes lehet: A dalgeneráló alkalmazás kreatív ötlet, ugyanakkor technikai akadályok (internet, regisztráció, eszközhiány) vagy időkeret-problémák merülhetnek fel. Érdemes lehet egy egyszerűbb alternatívát is kínálni (pl. plakát, rövid üzenet, mottó megfogalmazása).

RÁHANGOLÁS, ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE

Időkeret, eszközök: 10 perc
Első változat: A láthatatlan teher
Kezdeményezzünk beszélgetést az alábbi kérdések közül valamelyikről:

- Milyen hétköznapi helyzet szokott mostanában nehézséget okozni az iskolában? (Például dolgozatok, időbeosztás, sok feladat, sport, különórák.)
- Neked mi segít ilyenkor egy kicsit megnyugodni vagy újra erőt gyűjteni?
- Volt-e mostanában olyan napod, amikor egy nehéz helyzet végül jobban sikerült, mint előre gondoltad?
- Ki az a személy, akinek a jelenléte vagy egyetlen mondata ilyenkor segíteni szokott?

Fontos: Ezt a gyakorlatot olyan csoportban biztonságos végezni, hogy erős a bizalom és a csoportkohézió. A beszélgetés célja nem a mély élethelyzetek feltárása, hanem annak felismerése, hogy a mindennapi élet természetes része a nehézség, és ezekről biztonságos keretek között lehet beszélgetni. Ne erőltessük a diákokat traumatikus, családi vagy mentális egészséggel kapcsolatos élményeik megosztására.

Minden résztvevő számára egyértelművé kell tenni, hogy a megosztás önkéntes. A gyakorlat alkalmazása előtt egyeztessünk az osztályfőnökkel, vagy az iskola pszichológusával, esetleg más megfelelő segítő szakemberrel arról, hogy szükség esetén milyen utógondozási lehetőségek állnak rendelkezésre. Bár a feladat nem mély önfeltárásra épül, előfordulhat, hogy egy-egy diákban nehéz érzéseket vagy kérdéseket indít el.

Második változat: A „szeretetlenség szegénysége”
Időkeret, eszközök: 10-12 perc, rövid videó (Euronews, Növekszik az éhezők száma a világon, mutat rá az ENSZ jelentése, youtube.com)

Lejátsszuk a rövid, 2 perces videórészletet (Euronews, *Növekszik az éhezők száma a világon*, mutat rá az ENSZ jelentése) Indítsunk beszélgetést a következő kérdések mentén (8-10 perc):

- A látott és hallott nyomor az elsődleges szegénység, ami eszünkbe jut. De mi lehet az, amit Teréz anya a „szeretetlenség szegénységeként” emlegetett?
- Mi az, ami ma a fiatalok világában okozza a legnagyobb lelki elhagyatottság érzését? (Magány, kirekesztés, személyes kapcsolatok hiánya vagy múlékonysága, online bántalmazás).
- Hosszú távon melyik szegénységet tartod károsabbnak: a pénz vagy a szeretet hiányát?
- Ha a hivatásunk az, hogy szeretetet vigyünk oda, ahol nincs, milyen eszközeid vannak erre a te saját környezetedben?

IMPULZUS A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN

Időkeret, eszközök: 10-12 perc, a Teréz anya hivatástörténetéről szóló szövegrészletek (mellékletben) kinyomtatva, felvágva.

A mellékletben található forrásszövegek felhasználásával dolgozunk: az osztály négy fős csapatokat alkot (lehetőleg vegyes csoportokban dolgozzunk, akik korábban nem dolgoztak együtt).

A melléklet tartalmaz négy, Teréz anya életének kulcsmomentumait bemutató, felvágott szövegrészletet:

1. Teréz anya gyermekkora és szerzetesi elhívása,
2. Szerzetes nővérként eltöltött évei és a belső hívás pillanata,
3. A Szeretet Misszionáriusai rend megalapítása és a szolgálat hitvallása,
4. A Nobel-békedíjtól a szentté avatásig.

Minden csapattag a fentiek közül másik szövegrészlettel dolgozik (egyéni olvasás).

Ezt követően mindenki kiemel, vagy összefoglal egy-egy nagyon beszédes mondatot a szövegéből, amivel úgy érzi, hogy a legtöbbet elárul társainak Teréz anya hivatásának általa elemzett szakaszáról.

Újra egyéni munka következik: a saját forrásszövegük alapján a diákok megfogalmazzák, hogy a mai világunkban hol lenne a legnagyobb szükség „Teréz anyákra", hol szomjazza a leginkább a világunk a hozzá hasonló emberek szolgálatát. A szakaszt plenáris megosztással zárjuk.

ÉRTELMEZÉS – A

Időkeret, eszközök: 20 perc, egy-egy A6-os papírlap minden diák számára, tollak, csapatonként egy, internetkapcsolattal rendelkező digitális eszköz (mobiltelefon/tablet/laptop)

4 fős csapatokban dolgozunk továbbra is (maradhatnak az előzetesen már kialakult csapatok). Szerepjátékra hívjuk őket, amelyben:

1. Egyikük Teréz anya, aki megválaszolja a kérdéseket.
2. A másikuk egy hivatáskutató újságíró, aki olyan kérdéseket tesz fel, amelyek a döntés, az áldozat és a kitartás nehézségeire fókuszálnak.
3. A harmadik csapattag a jegyző, aki jegyzeteli a legfontosabb válaszokat a hivatásról, és a végén összefoglalja az interjú tanulságát.
4. A negyedik csapattag a csapatkapitány pedig azokat a beszélgetésben megjelenő pozitív értékeket jegyzeteli, amelyek ma is hiánycikkek a világunkban.

Kérdések kidolgozása: az újságíró és a jegyző is kidolgoz 3-4 olyan kérdést,

amelyet Teréz anyának tennének fel a hivatása különböző állomásaival, de különösen is a legnehezebb pillanataival kapcsolatban.
Szerepjáték és interjú: a csoportok rövid interjút készítenek. A hangsúly azon van, hogy Teréz anya válaszaiban a cselekvő szeretet és a kitartás logikája jelenjen meg.

Az interjút követően a csapattagok csapaton belül röviden összefoglalják, hogy mi volt az interjú legfontosabb üzenete a hivatásról, majd ezeket az üzeneteket még kiegészíthetik és mondatokká fogalmazzák: Teréz anya mit üzenne a ma élő embereknek. Ezeket a mondatokat beírják a mobiltelefonjuk segítségével a https://suno.com/home alkalmazás felületére, és elkészítik „A nagyvilágnak Teréz anya azt üzente" c. dalukat. 1-2 percet meghallgatunk közösen az elkészült munkákból. (10 perc)

Megjegyzés: A digitális feladat idő- és technikaigényes lehet. A dalgeneráló alkalmazás kreatív ötlet, ugyanakkor technikai akadályok (internet, regisztráció, eszközhiány) vagy időkeret-problémák merülhetnek fel. Érdemes lehet egy egyszerűbb alternatívát is kínálni (pl. plakát, rövid üzenet, mottó megfogalmazása).

ÉRTELMEZÉS – B

Időkeret, eszközök: 15-20 perc, egy-egy A6-os papírlap mindenki számára, tanári laptop és projektor a videó megtekintéséhez.

Közösen megtekintjük Teréz anya Nobel-békedíj átvételekor elmondott beszédének egy rövid, hivatás fókuszú részletét (youtube.com)

A videó megtekintését követően a kiosztott cetlire egyénileg megválaszolják a kivetített kérdéseket:

- Mi az a belső küldetés (egy ügy, amit szívből tennél a közösségért), ami fontosabb lenne neked a pénznél?
- Teréz anya a szeretet hiányát nevezte a legrosszabb szegénységnek. Szerinted ma Magyarországon ki érezheti magát a leginkább elhagyatottnak?
- Milyen egyszerű, apró dolgot tehetnél már holnap valakiért, hogy ne érezze magát annyira egyedül?
- Mi a fontosabb a segítségnyújtásban: a nagyon sok pénz felajánlása vagy a szívből jövő, konkrét cselekedet?
- Teréz anya szerint a segítség a családban kezdődik. Mit jelent neked ez a mondat: „Menj haza, és szeresd a családod"?
- Mi az a helyi cél (az iskolában, a lakóhelyeden vagy a családban), amiért hajlandó lennél lemondani valamiről, hogy segíthess?

Rövid megosztást tartunk a kérdésekről. A hangsúly azon van, hogy a hivatás a mindennapi, apró tettekben is megnyilvánul.

REFLEXIÓ, KAPCSOLAT AZ ÉLETTEL

Időkeret, eszközök: 5 perc, tanári laptop, projektor a közös ima szövegének kivetítéséhez.
Hagyjuk most leülepedni mindazt, amit ma Teréz anya élete és döntései megmozgattak bennünk. A hivatás, mint látjuk is, egy olyan belső hívás, ami arra szólít, hogy a nehéz helyzetekben is kitartsunk a cselekvő szeretet mellett, mert a világot nem a nagy szavak, hanem a mindennapi, apró tettek változtatják meg.

Rövid kérdések a megosztásra:

- Ha egy szóval kellene jellemezned a Teréz anya által képviselt belső iránytűt, ami a szolgálat felé mutat, mi lenne az a szó?
- Ha Teréz anya egyetlen, egyszerű és radikális lépésre hívna téged a következő héten, hogy a szeretetben növekedj a saját környezetedben, mi lenne ez a lépés? (pl. odafordulás valakihez, önzetlen segítség).
- Téged mi érintett meg a leginkább Teréz anya életével kapcsolatban? Mi az, ami a leginkább megszólít?

Első változat
Közös záróima: a tanár és/vagy a diákok a saját szavaikkal megfogalmaznak egy elhatározást vagy kérést Isten felé, hogy segítsen nekik hűnek lenni a saját, még kibontakozóban lévő hivatásukhoz, különösen is az apró, szeretetteljes tettekben.

Második változat

Istenünk, te Kalkuttai Szent Teréz anyát arra hívtad, hogy a keresztben szomjazó Fiad szeretetére a legszegényebbek iránt való áldozatkész szeretettel válaszoljon. Közbenjárására add, hogy szenvedő testvéreinkben mi is Krisztust lássuk és szolgáljuk. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

MELLÉKLET

Kalkuttai Szent Teréz élete (magyarkurir.hu)

1. szakasz: Teréz anya gyermekkora és szerzetesi elhívása
Az albán nemzetiségű Teréz anya 1910-ben született Agnes Gonxha Bojaxhiu (ejtsd: Ányesz Gondzsa Bojadzsiu) néven Üszküb városában (ma Szkopje, Észak-Macedónia). Édesapja építési vállalkozó volt, édesanyja otthon nevelte három gyermeküket. Agnes kilencéves volt, amikor édesapja meghalt. Édesanyját a jótékony cselekedetek asszonyának nevezték, mivel a szegények megsegítését mindig kötelességének tartotta. Gyakran adott nekik alamizsnát és erre nevelte gyermekeit is. Ebben az időben jezsuiták működést vállaltak a kalkuttai főegyházmegyében. Egyikük leveleket írt a missziós lehetőségekről. Agnes egyike volt azoknak, akik önként jelentkeztek a bengáliai misszióba. Kapcsolatba került ezért a kalkuttai főegyházmegyében is szolgálatot végző írországi Loreto-nővérekkel. Agnes 1928-ban határozta el, hogy szerzetesként Istennek szenteli életét. Felvételét kérte az angolkisasszonyok írországi anyaházába. Hamarosan Indiába küldték, hogy megkezdje noviciátusát Dardzsilingben. Itt tett szerzetesi fogadalmat. A Teréz nevet Lisieux-i Kis Szent Teréz iránt érzett tiszteletből választotta. Döntését így indokolta meg: „Én azokat szeretem, akik egyszerűek, mint Lisieux-i Szent Teréz, Jézus kis virága. Őt választottam névadómnak, mert hétköznapi dolgokat tett nem hétköznapi szeretettel."

2. szakasz: szerzetes nővérként eltöltött évei és a belső hívás pillanata
Teréz anya földrajzot tanított a kalkuttai Szent Mária Iskolában, néhány évig az intézmény igazgatónője volt. Egyszer vonattal indult Dardzsilingbe, lelkigyakorlatra. Zsúfoltság volt, különösen ott, ahol a legszegényebbek utaztak. A kasztrendszer teljes, tragikus valójában mutatkozott meg előtte, és e szegények tülekedő, nyomorúságos tömegét látva hirtelen úgy érezte, nincs joga ahhoz a kényelemhez és békességhez, amit megkap a kolostorban. Tisztán észlelte Jézus hívását, hogy hagyja el a zárdát, és éljen a legszegényebbek között. Ez volt Teréz anya életében a „sugallat napja".

Ezt követően engedélyt kért elöljáróitól, hogy egyedül élhessen a zárdán kívül, és a kalkuttai nyomornegyedben dolgozhasson. Kérését Róma elé terjesztették, és XII. Piusz pápa jóváhagyta azt. 1948 augusztusában Teréz anya fehér szárba öltözött, kék szegéllyel, a vállán kereszttel. Ugyanebben az évben engedélyt kapott első nyomornegyedbeli iskolájának megnyitására.

3. szakasz: A Szeretet Misszionáriusai rend megalakulása és a szolgálat hitvallása
1950-ben jóváhagyták az új szerzetestársulatot, a Szeretet Misszionáriusait, amely

Kalkuttában alakult meg, és innen terjedt el egész Indiában, majd világszerte. Hitvallásuk szerint: „Mindenekelőtt szerzetesnővérek vagyunk, és nem szociális segítők, tanárok, ápolónők vagy orvosok. A különbség köztünk és a szociális gondozók között az, hogy ők valamit cselekszenek, mi pedig Valakinek. Jézust szolgáljuk a szegényekben. Minden, amit csinálunk, Jézusért van. Életünknek ez az értelme. A nap 24 órájában Jézust szolgáljuk."

A Szeretet Misszionáriusai szabad döntésükből a szegényeket szolgálják és munkájukért semmi pénzt nem fogadhatnak el. Teréz anya 1979-ben megkapta a Nobel-békedíjat is. Kérésére nem tartották meg az ilyenkor szokásos bankettet, az erre szánt összeget az éhezők kapták: „Nem tudnék venni belőle, és nyugodt lelkiismerettel megenni, amikor testvéreim közül annyian halnak éhen. Nekem egy darabka kenyér és egy pohár víz elegendő."

4. szakasz: A Nobel-békedíjtól a szentté avatásig

Teréz anyának a szegények sorsáról, illetve a gazdagok felelősségéről vallott nézetei II. János Pál pápa gondolkodásában is fontos helyet foglaltak el, ezért is szövődtek kivételes baráti szálak a szerzetesnővér és a pápa között.

Teréz anya 1997-ben halt meg. II. János Pál pápa avatta boldoggá 2003-ban, a szentek sorába pedig Ferenc pápa iktatta 2016-ban. Liturgikus emléknapja szeptember 5. A Szeretet Misszionáriusainak rendjéhez ma már több mint négyezer apáca és négyszáz szerzetes tartozik. Gyógyító-gondozó tevékenységüket hárommillió önkéntes segíti. Öt földrész csaknem százötven országában – köztük Magyarországon – vannak jelen, gondoskodnak a szegényekről, ápolják a betegeket, a legsúlyosabbakat, így a leprásokat is. Az alapítás óta eltelt ötven esztendő alatt Teréz anya és rendje kiterjesztette tevékenységét a világ minden országára és az „élet minden sebesültjére".